

Državni izpitni center

P 1 1 3 A 1 0 1 1 3

ZIMSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 6. februar 2012

POKLICNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke																		
1.	Igor Harb, bralcem Vikenda/revije Vikend/priloge Dela, 9. 10. 2009, Kino	4 pravilni odgovori = 2 3, 2 pravilna odgovora = 1	2																		
2.	poznavalec strokovnega področja naključni posamezniki	1 za obe pravilni rešitvi	1																		
3.	b	1	1																		
4.	<i>Po smislu, npr.:</i> je uspešno nadgradil; izbrani igralci/izstopata Nina Ivanišin v glavni vlogi in Peter Musevski; čar Slovenke; (kratki,) na videz nepomembni dialogi; na smrt smešen; prepričljivi liki; napeta zgodba ...	3 ustrezne besedne zveze = 2 2, 1 ustrezna besedna zveza = 1	2																		
5.	(štiri) zvezdice <i>Po smislu, npr.:</i> Sporočevalec je s štirimi zvezdicami izrazil, da je film vreden ogleda. / Sporočevalec je dodal štiri zvezdice, ker mu je bil film všeč. / Izrazil je pozitivno mnenje.	1 1 za vsebinsko ustreznost 1 za jezikovno pravilnost	3																		
6.	vrednotenjska	1	1																		
7.	kritika/(zapisana) ocena	1	1																		
8.	NE DA DA NE DA NE	6 pravilnih rešitev = 3 5, 4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1	3																		
9.	<i>Po smislu, npr.:</i> prostitucija študentke/mladega dekleta/Aleksandre / življenje dekleta, ki se prodaja pod šifro Slovenka	1	1																		
10.	<i>Po smislu, npr.:</i> Kaj menite o filmu (Slovenka)? / Kakšen se vam zdi film Slovenka? / Ali vam je bil film Slovenka všeč?	1 za vsebinsko ustrezno vprašalno poved 1 za jezikovno pravilnost	2																		
11.	naklonjeno <i>Po smislu, npr.:</i> (realna) slika družbene situacije/stiske ljudi / Realno odslikava širšo družbeno situacijo. zanimiva tematika / Film obravnava zanimivo tematiko. odlična igra / Igralci so odlično odigrali svoje vloge. Neustrezni odgovori: Všeč mi je bil. / Film ni slab.	1 3 argumenti = 2 2, 1 argument = 1	3																		
12.	ni všeč <i>Po smislu, npr.:</i> (film) gledalca ne razveseli, ampak mu pusti težo / pogreša filme z veselo tematiko / pogreša tematiko, ki je bila v filmu To so gadje ali Ko zorijo jagode / meni, da Slovenci v zadnjem času ne znajo narediti filma, ki bi gledalca razveselil	1 1 za ustrezno vsebinsko dopolnitev povedi	2																		
13.	anketa	1	1																		
14.	A premi govor B Tina Čebul je rekla, da si je film ogledala bolj na fantovo željo, vendar je ugotovila, da je vreden ogleda.	1 1 za ustrezno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost	3																		
15.	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Javno</th> <th>Dvog.</th> <th>Enog.</th> <th>Utem.</th> <th>Publ.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>X</td> <td></td> <td>X</td> <td>X</td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>X</td> <td>X</td> <td></td> <td>X</td> <td>X</td> </tr> </tbody> </table>		Javno	Dvog.	Enog.	Utem.	Publ.	1.	X		X	X	X	2.	X	X		X	X	8, 7 pravilnih odgovorov = 2 6, 5 pravilnih odgovorov = 1	2
	Javno	Dvog.	Enog.	Utem.	Publ.																
1.	X		X	X	X																
2.	X	X		X	X																

16.	<i>Po smislu, npr.:</i> Film je nadvse/zelo/izredno smešen. Film te zagreni/užalosti/razžalosti za cel večer. Upoštevam tudi: O filmu razmišljaš cel večer. / Film ti ostane v spominu ves večer.	1 1 1 za jezikovno pravilnost obeh povedi.	3
17.	iz istega tematskega polja	1	1
18.	A <i>Po smislu, npr.:</i> navdušuje/prevzame/pritegne/zanima/navdihuje /privlači/osupne/očara B sposojenke	1 1	2
19.	A 1/1./v) prvem B DA, NE, NE, DA	1 4 pravilni odgovori = 2 3, 2 pravilna odgovora = 1	3
20.	Kozoletov, Pirnatova, Valičeva, Fürstova Upoštevam samo take zapise.	4 pravilni zapisi = 2 3, 2 pravilna zapisa = 1	2
21.	nedovršnik/nedovršni glagol je odplačala	1 1	2
22.	Čeprav ima Aleksandra rada očeta, ga ne spusti blizu. / Kljub temu da ima Aleksandra rada očeta, ga ne spusti blizu. / Aleksandra očeta ne spusti blizu, čeprav ga ima rada. Upoštevam tudi: Četudi Aleksandra očeta ne spusti blizu, ga ima rada.	1 za ustrezno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost	2
23.	<i>Po smislu, npr.:</i> Film je vreden ogleda. / Film je bil zanimiv. Ogledal sem si dober film. / S filmom je veliko zaslužil. Ob filmu se nikoli ne dolgočasim. / V filmu so zanimivi dialogi. / Zaradi filma sem zamudil na vaje.	1 1 1 1 za jezikovno pravilnost vseh povedi Kandidat lahko dobi točko za jezikovno pravilnost, če je tvoril vsaj dve ustrezni povedi.	4
24.	(na) Eda in (njegovega prijatelja) Zdravka Upoštevam tudi: Edo in Zdravko	1	1

25.	OBJEKTIVNA PREDSTAVITEV (FILMA)	12
	<p>Zgradba in vsebina (8)</p> <ul style="list-style-type: none"> – naslov besedila – podatki o filmu: režiser, leto nastanka, filmski žanr, naslov filma (v besedilu ali v naslovu besedila) – igralci in zasedba vlog – vsebina filma <ul style="list-style-type: none"> • oznaka Aleksandre • način preživljanja – obseg besedila (najmanj 80 besed) <p>Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – jezikovna pravilnost <ul style="list-style-type: none"> • slovnična pravilnost • pravopisna pravilnost – slogovna ustreznost <ul style="list-style-type: none"> • prevladujoča objektivnost (primera neustreznosti: film z izvrstno igralsko zasedbo / so odlično igrali) • resničnost podatkov (primer neustreznosti: izogiba se bivšega fanta Uroša) • natančnost pri navajanju podatkov • brez prvin uradnega pisma ali propagandnega besedila • brez ponavljanja besed/besednih zvez 	<p>1</p> <p>4 podatki = 2 3, 2 podatka = 1</p> <p>1 za navedbo vsaj dveh igralcev 1 za navedbo vlog igralcev</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2 (2 napaki = – 1 točka do 0)</p> <p>2 (Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do nič točk.)</p>

1. primer besedila:

FILM SLOVENKA

Film Slovenka je leta 2009 režiral Damjan Kozole. Glede na žanr spada med drame. Glavni vlogi v filmu igrata Nina Ivanišin (Aleksandra) in Peter Musevski (Aleksandrin oče Edo). Nastopajo še Primož Pirnat, Maruša Kink, Uroš Fürst in Aleš Valič. Film pripoveduje o študentki Aleksandri, ki se pod šifro Slovenka v času predsedovanja Slovenije EU prostituira, da odplačuje kredit za stanovanje. Aleksandra ima samo eno prijateljico, z očetom se ne razume in mamo sovraži. Tudi z bivšim fantom se ne družijo, čeprav je zaradi nje pustil ženo. Za film so značilni kratki dialogi in napeta zgodba.

2. primer besedila:

PREDSTAVITEV FILMA DAMJANA KOZOLETA

Film Slovenka režiserja Damjana Kozoleta, ki je bil prvič predvajan v kinih leta 2009, govori o študentki Aleksandri, ki je v oglašniških znana pod šifro Slovenka. Aleksandra nima veliko prijateljev; ravno nasprotno, ima eno samo prijateljico – Marušo. Z materjo nima stikov, očeta pa tudi ne spusti blizu. Izogiba se tudi bivšemu fantu, ki je zaradi nje pustil ženo.

V središču Ljubljane si je kupila stanovanje. Da bi lahko odplačevala kredit, se je začela prostituirati. Zaradi slovenskega predsedovanja EU v tem letu so bile njene stranke predvsem tujci. Za svoj posel, ki ga je opravljala v hotelih, je dobivala dobro plačilo.

V drami Slovenka igrajo: Nina Ivanišin kot Aleksandra, Peter Musevski kot njen oče, Maruša Kink kot njena prijateljica in Uroš Fürst kot njen bivši fant.

IZPITNA POLA 2

VODENA INTERPRETACIJA

Aleš Čar, Made in Slovenia (odlomek)

PO PETDESETIH LETIH ZAKONA

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje) 2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Besedilo je drama, ker govori o starejšem zakonskem paru, ki se bo razšel.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz epskega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je epski, pisatelj v tretji osebi pripoveduje bolj o zunanjem kot o notranjem dogajanju.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje) 4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Gre za to, da se stara zakonca razhajata in da to povzroči številne probleme med njima, pa tudi težave s hčerjo, ki bi resnico težko sprejela.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka. / V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.

Primer: V odlomku vidimo, kako žena doživlja moževo izdajo in katere prednosti vidi v tem, da po dolgih letih ne bosta več živela skupaj.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: Pisatelj v tem delu besedila pripoveduje o koncu dolgoletne zveze med starejšima zakoncema, ki sta svojo zvezo odslej pripravljena igrati zaradi odrasle hčere. Prikazano je, kako ob slovesu reagira mož, predvsem pa pisatelj govori o ženinih odzivih in razmišljanjih.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Razlaga vzroka za razvezo (Razčlemba in razlaga) 2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Njuno skupno življenje je postalo problematično, zato si je mož želel drugih žensk.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Mož noče več živeti s svojo ženo, ker je po petdesetih letih zakona ne more več ljubiti. Želi si boljšega življenja z drugo, hoče še uživati. / V petdesetih letih zakona se sicer nista nikoli izdala, nič človeškega jima ni bilo tuje. Nič hudega se doslej ni zgodilo med njima, potem pa je on na sprehodih s psom srečal dvajset let mlajšo žensko in se vanjo zatrapal. Brez nje ni več znal živeti.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Zakonca se bosta po mnogih skupnih letih, ki sta jih uspešno prebrodila skupaj, razšla, ker se je Žare zaljubil v mlajšo žensko, ki jo je spoznal na sprehodih s psom. Ob njej je spet začutil željo po spolnosti. Ker brez te ženske ni mogel več živeti, se je odločil, da Lejo zapusti.

Razlaga ženinega sprejemanja (Razčlemba in razlaga)

2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Leja je ob slovesu videla, da njuno skupno življenje le ni bilo tako slabo, da bo moža pogrešala, čeprav sta se poslovila kot tujca.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Leja je spoznala, da se nima smisla upirati, zato je začela razmišljati o novem življenju in o hčeri. Želela si je, da bi se vse skupaj čim prej končalo. / Žena je po prvem šoku sklenila, da se proti moževi norosti ne bo borila, začela se je privajati na to, da bo pač ostala sama. Ugotovila je, da bodo skupaj z Žaretom izginile tudi težave. Problem je videla samo še v hčeri.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Leja si ni predstavljala, da bi jo mož pri svoji starosti zapustil, ker se je zaljubil v drugo; ko je našla njegovo viagro, si je mislila, da hodi h kakšni prostitutki. Ob Žaretovem priznanju je bila zato najprej pretresena, potem pa je začela razmišljati o prednostih samskega življenja. Ugotovila je, da bo imela brez moža veliko več svobode in manj odgovornosti. Skrbelo jo je le, kako bo ločitev staršev sprejela hči, zato je pristala na čudno igro, da bosta z možem ob nedeljah še vedno skupaj. Ker je hotela, da se Žaretova odločitev čim prej uresniči, je bila pripravljena obdržati psa, za katerega pri moževi ljubicu ni bilo prostora.

Razlaga moževe skrbi (Razčlemba in razlaga)

2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Žareta skrbi, ker je njegova hčerka fina in poštiršana.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Skrbi ga za hčer in za psa, za ženo pa ne, ker ima rad drugo. Pomembno mu je lastno zadovoljstvo. / Skrbelo ga je, ker za njegovega psa pri ljubicu ni bilo prostora, zato je prosil ženo, naj psa obdrži. Njegovo dolgo in čustveno poslavljanje od psa in kratko slovo od Leje veliko povesta o njem.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Žareta tako kot Lejo skrbi, kako bo na njun razhod reagirala odrasla hči, ki je imela na očeta že od svojega otroštva velik vpliv. Ker je ta skrb zakoncema skupna, se odločita za prikrievanje resnice. V odlomku je tudi očitno, da moža bolj kot za ženo, s katero je tako dolgo živel, skrbi za psa, kar se lepo kaže ob njegovem slovesu.

Citirana poved (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

0 T – Citata ni. / Citat ne ustreza navodilu.

Primer: »Kar malo se ji je zasmilil, saj je bila prepričana v popolno blamažo.«

1 T – Citat ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo. / Namesto citata je opisan primer.

Primer: »Resen problem je bila edino hčerka Maja.« / »Bila je vsa tako preklemano fina in poštiršana, da bi s fotrom brez dvoma prekinila vse stike.«

2 T – Citat ustreza navodilu/razlagi.

Primer: »Po premisleku sta se odločila, da se bo Žare ob nedeljah z nekaj svojimi stvarmi vračal domov in da bosta za Majo in njenega Gorazda odigrala, kot da je vse po starem.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Pisatelj nam prikaže, da zakon lahko razpade tudi po petdesetih letih, vendar se pripoved ne usmeri v trpljenje in maščevanje zapuščene žene. Leja namreč optimistično gleda v prihodnost in se je še vedno sposobna dogovarjati z Žaretom. V bistvu sta kljub ločitvi oba zadovoljna.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Lastno mnenje o Žaretovem slovesu od žene (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev. / Mnenje ni v skladu z odlomkom.

Primer: Žare ima pravico do sreče, čeprav je poročen. Tudi žena pride k sebi.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Slovo od žene je krajše in manj čustveno kot od psa. Zdi se mi, da je to hujše kot sama prevara. Vsaj malo več spoštovanja bi lahko pokazal. Pričakoval je pa še vedno nekaj od nje.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Mislim, da je ločitev po toliko letih zakona nekaj zelo nenavadnega, saj ljudje, ki ugotovijo, da skupaj niso srečni, že prej končajo zvezo in poskusijo znova. Po eni strani je tako slovo kruto in boleče, saj mora žena (v tem primeru) sprejeti ponižanje in samoto, po drugi pa ponuja priložnost za nov začetek. Zdi se mi pošteno, da je Žare odkrito povedal Leji za novo zvezo. S svojo ljubico bi se lahko še naprej sestajal skrivaj. Mislim, da tako ne bi bil nihče zadovoljen. Ne zdi pa se mi sprejemljivo, da mu je ob slovesu teže za psom kot za ženo. Če je že ljubezen med njima ugasnila, bi lahko Žare glede na vse, kar sta v petdesetih letih prestala skupaj, pokazal vsaj več spoštovanja do Leje. Morda pa je slutil, da ji s svojim odhodom dela uslugo.

Presoja vzroka za pretvarjanje staršev pred otroki (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Presoja ni izražena. / Izražena je kot skopa trditev. / Presoja ne ustreza navodilu.

Primer: Nekateri starši se pretvarjajo pred otroki. Pomembno jim je mnenje drugih, ne znajo se soočiti s problemom.

1 T – Presoja je nejasna, izražena z ohlapno, šibko razlago/nakazana v primeru iz življenja.

Primer: Starši so sposobni pretrpeti marsikaj, da bi zaščitili svoje otroke, ne vidijo pa, da gre za lažno žrtvovanje zaradi občutka krivde. Mislijo, da bo prikrivanje resnice ublažilo emocionalni udarec. Pretvarjanje po mojem mnenju ni rešitev, ker otroci vse dobro čutijo.

2 T – Presoja je jasna, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Nekateri starši se pred otroki pretvarjajo zato, ker jih nočejo prizadeti ali ker se bojijo, da bi izgubili njihovo ljubezen in spoštovanje. Razumljivo se mi zdi, da vztrajajo v lažni zvezi, dokler otroci ne odrastejo in postanejo samostojni, saj vedo, da bi zaradi njihove ločitve doživljali hude travme. Po moje je sicer še huje, če so otroci priča nerazumevanju, prepričani ali celo nasilju v družini. Pred odraslimi otroki pa se starši v nobenem primeru ne bi smeli več pretvarjati. Kdor ima svoje starše rad in jih spoštuje, jim privoščim srečo. Odrasel človek ne sme pričakovati, da bosta oče in mati vztrajala skupaj zaradi njega in se pretvarjala, da je vse prav.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Mojemu sošolcu sta oče in mati vedno govorila, kako uspešna sta bila v šoli. Potem pa je od sorodnikov čisto slučajno zvedel, da to sploh ni res. Od takrat do njega nista tako stroga.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Naša soseda sta v družbi vedno prijazna drug z drugim, ker jima je pomembno, kaj mislimo o njiju. Živita pa drug mimo drugega, vsak po svoje. Pravijo, da si nista zvesta in da sta skupaj zaradi denarja, pa tudi zaradi otroka, ki je komaj začel hoditi v osnovno šolo. Ko bo večji, bo spoznal, da se pretvarjata.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer: Moja sorodnika sta se tudi razšla po mnogih letih skupnega življenja, tako kot par, o katerem govori ta odlomek. To sta storila potem, ko sta hči in sin odrasla in se odselila od doma. Prej sta vedno skrivala težave, ki sta jih imela v svoji zvezi. Nista se pretvarjala le ob nedeljah, ampak vsak dan, kolikor je bil mož sploh doma. Vsi, ki so ga poznali, so govorili, da je kar naprej v službi samo zato, ker se doma ne počuti dobro. Ne vem, kaj je rekel otrokoma ali kako jima je to razložila njuna mati. Večinoma je bila z njima sama, kadar so bili skupaj, pa so bili videti kot urejena družina. Ta moja sorodnika sta odgovorno opravljala starševsko vlogo, njuna zveza pa jima je bila v breme. Ko sta presodila, da otrokoma nista več potrebna na tak način kot v času njunega odraščanja, sta se ločila in si ustvarila novi družini. Otroka iz prvega zakona ju redno obiskujeta, torej jima njune odločitve nista zamerila.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost**Slovnična pravilnost****2 T****Pravopisna pravilnost****2 T****Slogovna ustreznost****2 T**

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Feri Lainšček, Namesto koga roža (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)**2 T**

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Odlomek je iz znanega romana.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je iz epskega besedila, vsebuje pa tudi dramatsko prvino, dialog, in izpovedi občutij, značilne za liriko.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)**4 T**

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Pisatelj opisuje predvsem obesek, ki ga mati podari sinu. Zanj je zelo dragocen. Verjame, da bo sina ščitil. Hoče ga prepričati o njegovi moči.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka. / V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.

Primer: Preberemo lahko, kako mati prepričuje sina, da lahko ženska moškemu vzame vso pamet in ga onesreči.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: V odlomku pisatelj pripoveduje predvsem o obredu in naukih romske matere. Z obeskom, ki ga je sama izdelala, bi rada zaščitila sina pred življenjskimi nevarnostmi, zlasti pred ženskami. Na kratko je prikazan tudi njegov odziv.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)**3 T**

0 T – Problem ni izbran. / Literarna prvina ni izbrana. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom.

1 T – Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. / Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.

Primer: lepota in nadarjenost

2 T – Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. / Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.

Primer: sinov odziv na materino skrb / pogubnost ljubezni

3 T – Izbran je osrednji problem odlomka/in problem, ki je bistveno povezan z njim. / Izbrana je osrednja prvina odlomka/in prvina, ki je bistveno povezana z njo.

(Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)

Primer: materina skrb za sina / vraževerje / zaščita pred nevarnostmi

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)**3 T**

0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Mater skrbi, da je sin nagnjen k lenobi in da bo poležaval v senci ter težko živel.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna.

Primer: Tereza svari sina pred ženskami. Izdela čuden obesek in hoče, da ga nosi. Sin se ne počuti dobro, ker je drugačen, vendar o tem noče veliko govoriti.

2 T – Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Tereza v skrbi za Halgata prosi mrzlo vodo, naj kaj stori, da ne bo nesrečen kot Cigan. Potem prosi neko višjo silo, naj mu amuleta, ki mu ga je obesila okrog vratu, ne sname ženska. Sina opozori, da mu lahko pamet odnese marsikatera stvar, najlaže pa jo odnese ženska, in da je že marsikdo zaradi ženske izgubil glavo.

3 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Mati želi, da bi obesek varoval njenega sina. Doslej je bil otrok in ga je lahko varovala ona, zdaj pa je, kot pravi, odrasel. O njem misli, da je lep in nadarjen kot drugi Cigani, skrbi pa jo, da ne bi bil tudi tako nesrečen kot oni. Po njenem mnenju je za Halgata najbolj nevarna kakšna ženska, saj verjame, da zaradi žensk moški izgubijo pamet in moč. Terezin obred z obeskom in vodo odraža njeno skrb za otroka, hkrati pa prepričanje, da je njen čarobni izdelek sinu najboljša popotnica za življenje, čeprav ga ta čuti kot ovratnico oziroma breme.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Primera ni. / Poved ni citirana. / Citirana poved ne ustreza navodilu.

Primer: »Sedla sta na prod, s stopali le stopalo od gladine.«

1 T – Primer iz odlomka ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo.

Primer: »Pamet pa ti lahko na tem svetu marsikaka stvar odnese.« / »Marsikateri črn in lep in pameten je zaradi ženske že zgubil glavo.«

2 T – Primer iz odlomka je natančno v skladu z razlago.

*Primer: »Stori mu kaj, mrzla voda, da ne bo še nesrečen kot Cigan.« / »Ker: naj mu ga raje ogenj sname, naj mu ga raje zgnije zemlja, kot pa, da bi mu ga vzela ženska!«
(Z dvema točkama ovrednotimo vsak primer, ki natančno utemeljuje razlago.)*

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: V odlomku torej vidimo, kako močno in ukoreninjeno je prepričanje matere, da ona najbolje pozna nevarnosti, ki pretijo otroku, in da ga lahko pred njimi zaščiti. Sin premaga svoj odpor materi na ljubo.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev. / Mnenje ni v skladu z odlomkom.

Primer: Mnenje Tereze o sinu je nekoliko pretirano. Vsaki materi je seveda njen otrok lep.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, s šibko razlago.

Primer: Mislim, da je sin kar pametno ravnal, da se ni prepiral z materjo. Po mojem je vedel, da s pogovorom ne bi ničesar dosegel, ker je mati vraževerna, takšne ljudi pa je težko prepričati. Dobro je, da si je ustvaril svojo predstavo o ženskah, in lepo bi bilo, če bi srečal kakšno, ki bi mu pokazala, da mati nima prav.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Terezina skrb je tipična materinska lastnost, to, kako jo izraža, pa je nekaj posebnega. Njen obred pri oblikovanju amuleta se mi zdi zanimiv, vse drugo pa po mojem mnenju že meji na nasilje. Sin mora nositi obesek, ki ga je izdelala, čeprav je jasno, da ga to utesnjuje. Svoje nestrinjanje Halgato zelo skromno izrazi tudi z besedami, vendar brez uspeha. Materina beseda je zadnja. Najbolj nenavadno pa se mi zdi Terezino mnenje o ženskah, saj je tudi sama ženska. Razumel bi, če bi Halgata pred njimi svaril oče, ni mi pa jasno, kako lahko to počne mati. V njenih svarilih ni nobena ženska omenjena z imenom, torej so kot nevarne ali škodljive označene vse.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Ni mnenja. / Mnenje je izraženo kot skopa trditev. / Ni povezano z odlomkom.

Primer: Prepričan sem, da otroci preveliko skrb staršev in njihov nadzor čutijo kot breme.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, s šibko razlago/nakazano v primeru iz življenja.

Primer: Starše po navadi skrbi za otroke, matere še bolj kot očete, ker so bolj čustvene, vendar svojih skrbi, zlasti če so pretirane, ne bi smeli kazati otrokom. Sploh pa jim ne bi smeli ukazovati, ko so odrasli. To gotovo vsem škodi, ker zbuja strah in jemlje pogum na vseh področjih.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Mislim, da lahko starši otroke najboljše zavarujejo, če jih pripravijo na to, da znajo kot odrasli razmišljati s svojo glavo, da se ne bojijo neznanih situacij in da ravnajo odgovorno. Razni amuleti in vraže človeku ne pomagajo rešiti problemov, celo ob podpori staršev in drugih bližnjih ljudi jih mora vedno rešiti sam. Vsak fant ali moški, ne le Halgato iz Lainščkove pripovedi, naj bi si ustvaril odnos do žensk na podlagi lastnih izkušenj, ne na podlagi raznih govoric; samo v tem primeru se nečesa nauči. Seveda velja enako tudi za odnos deklet in žensk do fantov in moških. Še najbolj neprimerno se mi zdi, da hočejo starši usmerjati življenje svojih odraslih otrok. S tem jim jemljejo njihovo svobodo.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Danes so ženske enakopravne moškim, v družinah so pogosto celo one glavne. Možje in otroci ravnajo tako, kot hočejo ženske.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Moja mati nama s sestro ni podarila še nobenega varovalnega obeska, ker ne verjame v tako zaščito. Tudi pred dekletimi in fanti naju ne svari. Svojo skrb izraža na drug način: kadar s sestro nisva pravočasno doma, kliče po telefonu starše najinih prijateljev in jim teži.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer: Brata mojega prijatelja so starši prepričevali, da ne sme imeti nobene resne zveze pred diplomo, ker bi mu to škodovalo pri študiju. Na fakulteti se je zaljubil v sošolko, ki k sreči ni iz njegovega rojstnega kraja, tako da je pred materjo in očetom lahko zvezo skrival. Ob vikendih sta se vračala vsak k svoji družini. Ko sta mati in oče spraševala sina, ali ima dekle, je to zanikal, ker se je bal njunih reakcij, vendar je imel zato slabo vest pred dekletom. Njeni starši

niso bili takšni kot njegovi; vedeli so za njuno zvezo in so ga celo povabili, naj jih obišče. Ker je šel k njim za vikend, si je seveda moral izmisliti opravičilo za svoje starše. Rekel je, da bo prihodnjo soboto in nedeljo ostal v Ljubljani in študiral, ker ima v ponedeljek izpit. Oče in mati sta to sprejela, ob koncu tedna pa sta se začela spraševati, ali njun otrok govori resnico. Odpejela sta se v Ljubljano, a ga seveda nista našla. Ko je prišel naslednji petek domov, sta ga tako dolgo zasliševala, da jima je povedal, kje in s kom je bil. Sledili so hudi očitki in grožnje. Zaradi tega dolgo sploh ni več hodil domov. Ko se je mati zbala, da bo zaradi svojih krivičnih zahtev popolnoma izgubila stik z otrokom, ga je poklicala in se mu opravičila. Oče sicer tega še vedno ni storil, vendar tudi on ne nasprotuje več sinovi zvezi in je prav vesel, kadar pride z njim tudi njegovo dekle.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost

2 T

Pravopisna pravilnost

2 T

Slogovna ustreznost

2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).